

Expertisegroep ‘SpelendWijs’: “Het jonge kind staat in de schijnwerpers”

Interview met Marjan Groenewegen (projectleider SpelendWijs, opleidings- en nascholingsdocent specialist Jonge Kind TMH)

Marjan Groenewegen (projectleider SpelendWijs, opleidings- en nascholingsdocent specialist Jonge Kind TMH)

Thomas More Hogeschool (TMH) en de Rotterdamse Vereniging Katholiek Onderwijs (RVKO) werken onder meer met elkaar samen in de expertisegroep ‘SpelendWijs’. Doel van de taakgroep is een aanbod te ontwikkelen waarmee het spelend leren in de onderbouw wordt bevorderd.

De relatie tussen opleiden en de praktijk krijgt veel aandacht in de samenwerking tussen TMH en de RVKO. Uitgangspunt is het principe van Educatief Partnerschap. De expertisegroep heeft spelend leren in de onderbouw op de agenda van de Rotterdamse regio gezet. Er is een nascholingsaanbod ontwikkeld, waarin het spelend leren centraal staat. De post hbo-opleiding ‘Jonge kind specialist’ is één van de resultaten van de samenwerking. In deze opleiding worden onderbouwleerkrachten opgeleid tot specialist.

“Een goed voorbeeld van de samenwerking is het ambassadeurschap: iedere docent heeft zijn eigen scholen. Hierdoor krijgen we meer zicht op waar scholen mee bezig zijn, maar ook welke expertises de school in huis heeft. Wij kennen de mensen op de scholen, maar zij kennen ons ook, dus als er iets speelt, dan zijn de communicatielijnen kort. Dat komt de begeleiding van de student ten goede, maar versterkt ook de relatie tussen de pabo en de scholen. We krijgen vragen eerder te horen en kunnen daar ook beter op anticiperen.”

Spelen

“Ons werd gevraagd deel te nemen aan de expertisegroep ‘Het jonge kind’ van de Rotterdamse Vereniging Katholiek Onderwijs (RVKO) om mee te denken over de vraag hoe het onderwijs aan het jonge kind meer spelenderwijs kan worden ingericht. Een welkome vraag aan een opleidingsdocent jonge kind, maar hoe complex is dit?”

Het onderwijs aan het jonge kind heeft de afgelopen jaren aardig moeten inleveren. Er wordt veel van de kleuter gevraagd, veel programma's hebben hun intrede gedaan, de kleuter zit veel in de grote of kleine kring, moet 12 tot 15 letters kunnen benoemen en wordt veel getoetst. Er moet heel veel, maar nemen we nog wel genoeg tijd voor de eigenheid van de kleuter? We leven in een haastige wereld, maar kinderen hebben nog steeds tijd nodig om kind te zijn. In het onderwijs aan het jonge kind neemt spelen steeds minder plaats in."

Wij-zij

"Het antwoord op het verzoek tot deelname aan de expertisegroep was positief: daar moeten we mee aan de slag gaan. We waren als pabo net zelfstandig geworden, los van de Hogeschool Leiden, en we begonnen vol vertrouwen aan een toch wel uniek samenwerkingsverband met een groot schoolbestuur. Dat was, zeker in het begin, voor een ieder aftasten en al snel bleek dat de kaders duidelijker moesten worden. In het begin was er nog echt een wij-zij gevoel aanwezig en dat was niet de samenwerking die de leden van de expertisegroep voor ogen hadden. Het vroeg van iedereen vertrouwen en flexibiliteit en we moesten nadenken vanuit het perspectief van verschillende niveaus."

Betrokkenen

"Het is de expertisegroep het afgelopen jaar gelukt om het spelend leren op de agenda te zetten van de onderbouw in de Rotterdamse regio. Het bestuur van de RVKO had in het strategisch beleidsplan aangegeven dat het onderwijs aan het jonge kind moest verbeteren en toonde een sterke betrokkenheid bij dit proces. Het bestuur erkende nadrukkelijk het belang van het onderwijs aan het jonge kind. Onderwijs maken is een zaak van alle betrokkenen en zo heb ik dit ook ervaren. Gesprekken met bestuurders, de beleidsadviseur en de leden van de andere expertisegroepen waren een belangrijk onderdeel van het proces, maar ook de terugkoppeling naar de pabo, het management en de naaste collega's. Zij toonden veel belangstelling voor de werkzaamheden van de expertisegroep."

Gedrevenheid

"Het was voor mij een eyeopener om de eigenheid van de de RVKO te ervaren. Natuurlijk was ik als pabodocent en als stagebegeleider bekend met en betrokken bij de scholen, maar vanuit deze rol kreeg ik meer kijk op de processen die zich binnen dit bestuur afspelen. Wat mij opviel was de gedrevenheid van alle expertisegroepleden om met elkaar goed onderwijs neer te zetten. Deze gedrevenheid zie ik ook terug bij pabodocenten."

Sleutelrol

"Terug naar de opdracht van de expertisegroep. Waar begin je en hoe geef je het vorm? Waar moeten we allemaal rekening mee houden? Er moest voor onderbouwleerkrachten een aanbod komen, dat hen inspireert, maar dat ook aanzet tot een beweging binnen de eigen school. Het spelend leren in de onderbouw moet een herkenbaar kenmerk worden van de scholen van de RVKO. Leerkrachten moeten in staat zijn om een goed en beredeneerd onderwijsaanbod samen te stellen waarvan spelend leren het uitgangspunt is. Maar wie vervult de sleutelrol in dit proces? De onderbouwleerkracht of de directie? Beiden! Daarom hebben wij ons gefocust op de leerkrachten en op de directies."

Inspiratiebijeenkomsten

“De expertisegroep heeft gesprekken gevoerd met externe partners. We konden putten uit de twee, elkaar deels overlappende netwerken van de pabo en van de schooldirecties. Uit deze gesprekken is een nascholingsaanbod ontstaan, waarin het spelend leren centraal staat. Het aandeel van de pabo was de post hbo-opleiding ‘Jonge kind specialist’.

Er zijn zowel voor leerkrachten als voor directies inspiratiebijeenkomsten georganiseerd. Tijdens de inspiratiemiddag voor leerkrachten hebben alle aanbieders aangegeven hoe het nascholingsaanbod er uit komt te zien. Dat was een hele organisatie, waarbij gebruik is gemaakt van elkaars expertise en waarbij zowel het bestuursbureau van de RVKO als de pabo ondersteuning gaven. De belangstelling voor de inspiratiebijeenkomsten was groot. Zowel leerkrachten als directies bleken veel behoefte te hebben aan verdieping. Leerkrachten hebben aangegeven in welke thema’s zij zich verder wilden verdiepen. Afgelopen september zijn zowel de vele workshops als de post hbo-opleiding ‘Jonge kind specialist’ van start gegaan.”

Rollen

“In de post hbo-opleiding ‘Jonge kind specialist’ leiden we onderbouwleerkrachten op tot specialist. Deze specialisten verkennen samen met het onderbouwteam welke verbeteringen zij binnen de school willen doorvoeren. Daarbij kunnen ze vier rollen innemen: inhoudsdeskundige, coach, meedenker op beleidsniveau en vernieuwer. Deze leerkrachten gaan met de directie in gesprek om een gezamenlijk doel uit te werken.

Het is belangrijk dat de onderbouwleerkrachten, de directies en de pabodocent met elkaar in gesprek te gaan. Wat kunnen zij voor elkaar betekenen? Ook in het directieoverleg wordt hieraan aandacht besteed: waar lopen directies tegenaan en wat kunnen wij daarin betekenen? Hierin spelen met name experticeroepden een rol, die zelf ook directielid zijn. ”

Plannen

“Inmiddels is de expertisegroep bezig met het aanbod voor volgend jaar. Het aantal leden van de expertisegroep is uitgebreid met mensen die allemaal expertise hebben op het gebied van het jonge kind. Door de intensieve samenwerking pendelen we continu tussen theorie en praktijk. Dat betekent dat wij als pabo steeds moeten blijven werken aan een zo breed en actueel mogelijk aanbod. Hierbij worden wij geïnspireerd door onze educatieve partners: leerkrachten, bouwcoördinatoren, IB-ers, deelnemers vanuit de opleiding en directies. We willen heel veel. Een paar voorbeelden: we gaan kritisch kijken naar het curriculum ‘jonge kind’ en zetten hierbij externe adviseurs en mensen uit het werkveld in. We willen een nog actiever netwerk opbouwen met andere pabo’s, het werkveld en beleidsadviseurs..”

Effecten

“Onze aanpak van educatief partnerschap heeft verschillende effecten. Belangrijk is de samenwerking met het werkveld, die leidt tot goed onderwijs aan de leerling, aan de student van de pabo en aan de deelnemer van de nascholing. Voor nu, maar ook voor de 21ste eeuw. Er is een gezamenlijk belang en het lukt om die beweging in het onderwijs in de Rotterdamse regio tot stand te brengen en in stand te houden, zonder af te doen op de kwaliteit.

Het jonge kind staat in de schijnwerpers bij professionals. We zien bij hen groei, meer betrokkenheid, enthousiasme en gedrevenheid. Maar de samenwerking levert vooral goed onderwijs op in deze grote stad. We hebben steeds meer zicht op elkaars expertise en maken daarvan meer gebruik. Ook in de pabo is het onderwerp heel actueel en zijn collega's betrokken. We willen de leerkracht van morgen voldoende bagage meegeven om de vier rollen - inhoudsdeskundige, coach, meedenker op beleidsniveau en vernieuwer - te kunnen vervullen. Zo zullen onze huidige studenten straks onze educatieve partners zijn. ”

Succesfactoren

- Directe, korte communicatielijnen.
- Enthousiasme.
- In alle lagen praten over het onderwijs.
- Leren van elkaar, elke dag. Heel gelijkwaardig.

Interview en fotografie: Roger Meijer